

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVI Nr. 12

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO (JUNE) 5, 1986

KAINA 25 c.

Kasdien

SVARBUS PASITARIMAS NACIS NUTEISTAS MIRTI MARSE DAUG VANDENS SUVAZIAVIMAS

Gegužės 14 d. į Vieną nuvažia-vo Tarybų Sąjungos delegacija, vadovaujama V. Michailovo. Jie dalyvaus eiliniame derybų dėl ginkluotųjų pajėgų ir ginkluotės savitarpio sumažinimo Centrinėje Europoje raunde.

Po ilgo tardymo, Amerikos teis-
mas nacistinį karinį nusikaltėlį
Andriejų Artukovičių pripažino
kalto ir vasario mėnesį grąžino į
Jugoslaviją. Nacistų okupacijos
metais jis buvo marionetinės
Chorvatijos valstybės vidaus rei-
kalų ministeris.

Šiam nacistiniam praskaltėliui
priskaitoma 31,000 nekaltų žmo-
nių nužudymų, nes jis įsakdavo
žudyti civilius, tvarkydavo masi-
nes deportacijas, kalinimus ir
kankinimus. Šimtai tūkstančių žy-
dų, serbų, čigonų žuvo jam žinant
ir pritariant, sakė teisėjas.

Gegužės 14 d. Jugoslavijoje Za-
grebo apygardos teismas nuspen-
dė minėtą nacių bendražygį su-
šaudyti.

A. Artukovičius, 87 m. a., prieš
35 metus atvyko į Ameriką sveti-
ma pavarde. Apsigyveno Long
Beach, Calif. Jo sūnus Rad sako,
kad tėvas norėtų būti palaidotas
Zagrebo mieste, katalikų bažny-
čios šventoriuje, nes jis esąs kan-
kyns.

Vandens atsargos Marse kur kas
didesnės, negu iki šiol manyta.
Tokia išvada padaryta išnagrinė-
jus 20 tūkstančių nuotraukų, kur-
ias padarė kosminiai aparatai
"Mariner" ir "Viking".

Iki šiol mokslininkai manė, kad,
ištirpdžius visą Marso ledą, van-
duo padengtą planetą maždaug
metro storio sluoksniu. Dabar spe-
cialistai tvirtina, kad jis būtų de-
šimt ar net šimtą kartų storesnis.

"Washington Post" rašo, kad
valdant šalį Reagano administra-
cijai "JAV komisija laikosi leng-
vabūdiško požiūrio į saugumo
problemą". Viename šio organo
dokumente konstatuojama, kad
ateityje gali įvykti didelė katastro-
fa JAV branduoliniuose reaktori-
uose, o kitur jau rašoma, kad
Amerikos atominės elektrinės "ne-
kelia pavojaus gyventojams".

Didžiojoje Britanijoje Lankašy-
ro grafystės valdžia skubiai su-
stabdė vieną iš dviejų Heišemo
miestelyje esančių atominės elek-
trinės reaktorių po to, kai įmo-
nėje kilo gaisras. Jis prasidėjo
viename iš energetinių blokų, esan-
čių netoli reaktoriaus.

Alytaus medvilnės kombinate techniškai pertvarkoma gamyba.
Šioje stambioje tekstilės įmonėje sumontuota beveik 2,400 naujų stak-
lių. Tai leis dvigubai padidinti audėjų darbo našumą, sumažinti triukš-
mą cechuose. Nauji įrengimai patogesni aptarnauti.

V. Gulevičiaus nuotraukoje: naujos čekoslovakiškos audimo staklės
Alytaus medvilnės kombinate.

Kur keliauja vilniečiai

Prieš keturiasdešimt metų Vil-
niaus gatvėmis prasidėjo regulia-
rus keleivinių autobusų judėjimas.
Miesto senbuviai gerai prisimena
kelias nedideles mašinas, važinėju-
sias tarp apgriautų namų.

Tarybų Lietuvos sostinė iš griu-
vėsių kilo greitai, taip pat sparčiai
sugo ir gyventojų skaičius. Kas
rytą daugiau ir daugiau žmonių
skubėjo į gamyklas, fabrikus, įstai-
gas. Juos vežioti ėmė vis talpesni
autobusai, kuriuos į Vilnių siuntė
tarybinės respublikos. Praėjo dar
kiek laiko, ir kartu su Ukrainoje
pagamintais autobusais Vilniaus
gatvėse pasirodė ir pirmieji "Ika-
rusai" — mašinos iš Vengrijos
Liaudies Respublikos. Dabar tik
jos kasdieną perveža kelis šimtus
tūkstančių keleivių. Daugeliui jų
pasiekti centrą ir iš atokesnių Vil-
niaus gyvenamųjų namų tereikia
15-20 minučių. Lazdynus, Viršu-
liškes, visai neseniai pastatytus
šeškinę, Justiniškes su senamies-
čiu sujungė greitieji maršrutai.
Jais kursuojančios mašinos nuo
pradinės stotelės iki galutinės ry-
tais ir vakarais važiuoja be susto-
jimų.

Kol kas konkrečios gaisro prie-
žasties ir padarytų nuostolių dar
neskelbiama.

Primenu, kad šį sekmadienį,
birželio 8 d., įvyksta "Vilnies"
bendrovės dalininkų suvažiavimas.
Kas tik pajėgus ir kam laikraštis
prie širdies, būtinai dalyvaukite.
Pradžią 10 val. ryto. Nuo 1-mos
valandos prasidės šaunus ban-
ketas. **J. Marazienė**

Nors autobusų Vilniuje pasta-
ruoju metu pagausėjo, miesto
centre juos retai beišvysi. Dar
šiančias orą mašinas visiškai bai-
gia pakeisti elektra varomi trolei-
busai. Šis pigus ir "švarus" trans-
portas, Vilniuje atsiradęs dešimt-
mečiu vėliau už autobusus, taip
pat labai populiarus. Troleibusai,
kuriuos į Tarybų Lietuvos sostinę
siunčia žinomos Čekoslovakijos
firmos "Skoda" gamyklos, greiti,
talpūs, gerai išsitenka ir siaurutė-
se senamiesčio gatvelėse.

Miesto valdžia daug daro, kad
autobusų bei troleibusų keleiviams
kelionė neprailgtų, jiems būtų pa-
togu. Pavyzdžiui, po darbo, kai
miesto gatves užplūsta tūkstančiai
įvairiausių automobilių, į marš-
rutus išleidžiama daugiau talpių
autobusų ir troleibusų, sankryžose
jiems suteikiama pirmumo
teisė. Kad keleivinis transportas
dirbtų be sutrikimų, rūpinasi re-
monto tarnybos. Vilniuje įrengti
du didžiuliai troleibusų depai, ap-
rūpinti pačia naujausia technika.
Tokias pat sąlygas turi ir "Ika-
rusų" remontininkai. Geras kelei-
vių aptarnavimas daug priklauso
nuo vairuotojų meistriškumo.
Tam sostinėje skiriama didelis dė-
mesys. Jau tapo gražia tradicija
organizuoti Pabaltijo respublikų
sostinių troleibusų vairuotojų kon-
kursus. Vilniečiai, jų kolegos iš
Talino, Rygos, Kauno dažnai bu-
voja vieni pas kitus, keičiasi dar-
bo patyrimu.

Visas keleivinio miesto auto-
transporto darbas valdomas iš
specialių pultų. Prie jų sėdintys
dispečeriai reikalui esant gali

"permesi" mašinas iš vieno marš-
ruto į kitą, paspartinti jų eismą.

Tačiau, nežiūrint visų priemo-
nių, važinėti labai greitai didžiu-
liame automobilių sraute autobu-
sams ir troleibusams darosi vis
sudėtingiau. Todėl ieškoma naujų
būdų keleivinio transporto darbui
gerinti. Antai planuojama paleisti
greitąjį tramvajų. Jis pagal pro-
jektą kursuos tarp naujųjų mikro-
rajonų, tuneliu pravers po sena-
miesčiu. Kad mieste būtų daugiau
erdvės keleivinėms mašinoms, tie-
siami Vilniaus apvažiavimai. Jais
jau nukreipta daug tranzitinio
transporto. Miesto centre greta
troleibusų neužilgo galima bus iš-
vystyti ir elektromobilius. Jais vil-
niečius aprūpins kaimynai latviai,
jau pradėję gaminti tokias ma-
šinas.

Bet kol kas svarbiausias visuo-
meninis autotransportas Tarybų
Lietuvos sostinėje — autobusai ir
troleibusai. Jie kasdieną perveža
maždaug pusę milijono keleivių.
Ir kiekvienas iš jų už kelionę —
nepriklausomai nuo atstumo —
moka tik keturias kapeikas.

Vytautas Zemaitis

— "Los Angeles Times" rašo,
kad JAV energetikos ministerijos
kontroliuojamuose atominuose
reaktoriuose saugumo užtikrinimo
sistema turi daug trūkumų.

— William Rogers, specialios
prezidento komisijos, tiriančios
erdvėlavio Challenger sprogimo
aplinkybes, pirmininkas, informa-
vo NASA vadovybę, jog turi žinių,
kad buvo sunaikinti svarbūs doku-
mentai, susiję su investigacija. Jis
pranešė, kad ištirs šiuos kaltini-
mus.

Sėkmingai dirba didžiausia Pa-
baltijyje Telšių sūrių gamykla.
Kasdien perdirbama virš 500 tonų
pieno. Iš jo pagaminama po 6 to-
nas sūrių ir sviesto, apie 25 tonas
kitų pieno produktų.

V. Gulevičiaus nuotraukoje: įmo-
nės sūrių gamybos ceche.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Svarbus 66-asis vilniečių sąskrydis

Nėra kietesnio ir svarbesnio įrankio kovai prieš kapitalo nuožmų žmonių išnaudojimą ir rengimąsi branduoliniam karui, kaip darbininkiškos minties spauda. Per spaudą pranešama kas ir kur vyksta pasaulyje, taipgi nurodomi būdai tinkamam pasipriešinimui ir sukvietimui darbo masių į bendrą pasipriešinimą prieš visą blogį. Kai kurie mano, kad gyvename taikos laikotarpi, bet taip nėra. Mūsų gražioje planetoje dar nebuvo valandos, kad nuo kulkų ir napalmo nebūtų žuvę žmonės. Nors jau seniai baigėsi Vietnamo karas, bet vis liejasi kraujas Pietų Afrikoje, ginkluotos gaujos kėsina į Nikaragvos laisvę... Čilėje kasdien žudomi nekalti žmonės. Kyla Pietų Korėjos liaudis, ypač moksliviai, ir žūsta kovoje prieš priespaudą ir pavergėjus. Kas sekundę ginklavimuisi išleidžiama 25 tūkstančiai dolerių.

Kovą už taiką, prieš karą yra kilni žmoniška misija, kurią atlieka Amerikos pažangių lietuvių laikraštis "Vilnis". Zinodami "Vilnies" svarbą, turime rimtai susirūpinti jos ateitimi, nes netekus to kelrodžio ir darbo žmonių apvienytojo, liktume pasiskirstyta darbo žmonių saujelė.

Pirmas uždavinys — tai gausiai susirinkti į birželio 8 d. 10 val. ryto "Vilnies" salėje būsiantį "Vilnies" bendrovės dalininkų suvažiavimą. Nepamirškime atsivežti ir gražių linkėjimų bei paramos. Suvažiavime aptarsime ateities veiklą ir priemones ilgam laikraščio išėjimui užtikrinti. Mes žinome, kad niekas mums neateis į pagalbą, jeigu mes patys darbininkai tuo nesirūpinsime. Mes žinome, kad darbo žmonių priešai labai norėtų sunaikinti šį mūsų ginklą, kuris gina liaudies teises ir priešinasi išnaudotojų užmačioms.

Stokme į bendrą kovą su šios šalies darbo liaudimi, kuri trokšta išgelbėti mūsų planetą nuo pražūties.

Pavojingi pasirošimai

Ateina gandai, kad iš Golano aukštumų vis garsiau ir smarkiau kalbama apie Izraelio kariuomenės koncentravimą. Į minėtą rajoną permetomos tankų ir šarvuotų transporterių kolonos, įvairi inžinerinė technika. Vis grėsmingiau skamba Izraelio armijos štabo viršininko pareiškimas, kad gali susidaryti konfliktinė situacija su Sirija. Taipgi vis garsiau kalbama apie netikėtus išpuolius kariuomenės pietinėje Bakos slėnio dalyje.

Vietoje tartis ir kalbėti apie taikų susitarimą dėl atominių ginklų panaikinimo ir užtikrinimą, kad nebus pradėtas atominis karas, tiesiog atvirai kalbama apie karą.

Kariški žinovai įspėja Izraelį ir Ameriką, kad pradėti karą prieš Siriją nėra tas pats, kaip pulti Grenadą ar Libiją. Jie pataria Izraeliui ir jo draugams apsigalvoti ir nežengti klaidingo žingsnio.

Ne visi apako tarybine nesėkme

Dar vis jaučiama kai kurių Vakarų šalių propaganda ir vedama antitarybinė kampanija ryšium su avarija Černobylio atominėje elektrinėje. Detali informacija, kurią teikia TSRS, rodo, jog nėra pagrindo būgštauti radiacijos grėsmės, kuria mėgino manipuluoti negražios kampanijos iniciatoriai.

Rimti įvairių šalių politiniai veikėjai, visuomenės atstovai, atviromis akimis žiūri į įvykusią avariją. Naujosios Zelandijos gydytojų, stojančių už kelio užkirtimą branduoliniam karui, telegramoje, kurią pasirašė daktaras J. Prajoras, sakoma: "Siūlome savo paramą ir pagalbą, jeigu tai reikalinga. Tikimės, kad tai, kas įvyko, padės suvienyti visus žmones žemėje, kad būtų pasiekti tie tikslai, kurie mums visiems yra aktualūs".

Liuksemburgo vyriausybės pirmininkas Ž. Santeras pareiškime vietos žurnalistams nurodė, jog būtina liautis "kėlus paniką" dėl avarijos Černobylio atominėje elektrinėje ir pranešė, kad jo šalies vyriausybė nutarė "atšaukti aliarmą".

Italijos ministerių tarybos pirmininkas Betino Craxi pareiškė: "Negalime pateisinti panikavimo ir katastrofiškų pranašavimų, kurie yra neatsakingi".

Pasaulinės sveikatos apsaugos organizacijos būstinėje Kopenhagoje mokslininkai pabrėžė, jog nėra jokių priežasčių rekomenduoti, kad būtų apribotas importas iš Rytų Europos šalių, įskaitant TSRS.

Kanados, Toronto dvasininkas Bruce MacLeod laikraščio "Toronto Star" puslapiuose pareiškė: "Černobylis mums primena, kad branduolinė energetika stipresnė už mus. Tikriausiai niekas negali teigti, kad tai niekada nepasikartos — ne dingstis kaltinimams ar pikt-džiugavimui, ne pagrindas savo nacionaliniam teisuoliškumui išpūsti. Visi mes — bendra trapi žmonių šeima, ir visi dar turime laiko išmokyti gyventi drauge".

Amerikos įtakingos organizacijos "Gydytojai už socialinę atsakomybę" prezidentas Dž. Gaigeris, taip pat Amerikos sveikatos apsaugos

BRAZILIJA DIDELE ŠALIS, BET...

(Sutrupintas)

Brazilija šiandien dažnai siejama su Amazonijos vardu. Pradėjusi Transamazonijos automagistralės statybą, generolų vyriausybė kartu ėmėsi milžiniškos teritorijos — ir savo dydžiu, ir reikšme nenusileidžiančios Jungtinių Amerikos Valstijų Laukiniams Vakarams ir TSRS Sibirui — įsisavinimo. Be kita ko, mūsų amžiaus aštuntojo dešimtmečio į plėšinių rajonus Paros, Maraujos, Gojos valstijas perkėlė dešimtis tūkstančių bedarbių ir bežemių valstiečių, žadėdami sotų gyvenimą nuosavyje žemėje. Deja, ir čia valstiečiai susidūrė su dvarininkų savivale. Pastarieji užgrobė milžiniškus Amazonijos plotus. Šiandien jie dangstosi įtartiniais mandatais, kuriais buvo leidžiama rinkti laukinius riešutus tuose rajonuose. Nors tie mandatai neduoda teisės į žemės nuosavybę, nors juose nenurodyta bent kiek tikslūs plotai, dvarininkai šimtus tūkstančių hektarų laiko savo valdomis ir pasiryžę nė už ką neįsileisti persikėlusiu bedarbių ir žemečių valstiečių.

Aštrūs prieštaravimai tarp valstiečių ir dvarininkų, nežabota latifundininkų — Brazilijoje juos vadina fazendeirais — savivalė būdinga visai šaliai.

Brazilija — pagal teritoriją penktoji pasaulio valstybė. 8.5 milijono kvadratinų kilometrų (už Liaudies Kiniją mažesnė tik milijonu kvadratinų kilometrų), bet gyventojų vos kiek daugiau nei 122 milijonai (Liaudies Kinijoje, prisiminkime, jau daugiau kaip bilijonas žmonių).

Didžiausia Lotynų Amerikos valstybė — šiuolaikinės monopolijų industrijos šalis, tačiau jos ekonomikai nemažesnę reikšmę turi ir žemės ūkis. Pagrindiniai agrariniai rajonai krašto pietuose — kava, kviečiai, kukurūzai, ryžiai. Kiek įšauriau, iki pat šiaurės rytų, plyti cukranendrių, medvilnės plantacijos, ganosi gyvulių kaimenės (gyvulininkystė, beje, tvarkoma ekstensyviai). Pastarąjį dešimtmetį, kaip pastebėjome pradžioje, žemės ūkio reikalams įsivainamos Amazonijos neapbrėptas platybės.

Žemės ūkis orientuojamas į eksporto kultūras. Brazilija parduoda užsieniui kavą, soją, cukrų, kava, medvilnę. Ir kiekvienais metais įsiveža daugiau kaip už bilijoną JAV dolerių būtiniausių maisto produktų. Beje, dauguma valstiečių — paskutiniai skurdžiai, Brazilijoje pats didžiausias procentas pasaulyje badaujančių gyventojų. Ne dėl to, kad žemės žmonėms išmaitinti nepakaktų.

Tik 4 procentai krašto teritorijos tejudinti plūgo. Dirvuoja milijonai hektarų, ir milijonai valstiečių neturi nė lopinėlio nuosavos žemės.

organizatorių asociacijos vadovas daktaras Zaidelas telegramoje, atsiųstoje akademikui J. Ciazovui, rašo: "Reiškiame savo užuojautą tarybiniais žmonėmis šiuo sunkiu metu, esame pasirengę suteikti visokeriopą paramą".

Paminėtos ir panašios telegramos plaukia Tarybų Sąjungos vyriausybei ir liaudžiai. Tai gyvas įrodymas, kad visų šalių dori žmonės trokšta, kad būtų pašalintas branduolinio karo pavojus ir būtų įgyvendinta pastovi taika.

"Bežemių valstiečių judėjimo" skatinami skurdžiai įsirengia papilinių miestelių dirvonojančiose latifundistų žemėse ir miškuose, savarankiškai įsirengia tenai dirbamus sklypus. Santa Katari-noje 6 tūkstančiai valstiečių užgrobė dešimt apleistų dvarų. Mato Groso 1,250 bežemių šeimų savaivališkai įsikūrė latifundijų žemėse.

Fazendeirai ginklu veja lauk "neprašytus svečius". "Pietryčių Paranos žemės ūkio verslininkų susivienijimo" nariai išdavė savo darbininkams šautuvus ir pistoletus. Rio Grande do Sul valstijos dvarininkai suorganizavo žemvaldžių gvardiją. Belem apylinkių latifundistai surinko 5 milijonus kruzeirų dvarų apsaugos ginkluotiems būriams išlaikyti.

Agrarinė reforma, siekianti išvengti socialinio sprogo kaimo, visiškai pribrendusi. Deja, 20 metų tai nė trupučio neįaudino karinio režimo. Dabartinė, generolus pakeitusi civilių vyriausybė, atrod, ketina rimtai imtis žemės reformos. Prezidentas Ž. Sarnejus, dargi nelaukdamas parlamento pritarimo, pasirašė agrarinės reformos 1985-1989 metams pirmojo nacionalinio plano dekretą. Agrarinės reformos reikalams numatoma atimti iš dvarininkų 150 milijonų hektarų dirvonų ir 71 milijonų hektarų valstybinių žemių. Agrarinės reformos ministerija ketina artimiausiais metais skirti žemės 7.5 milijono valstiečių šeimų. Dvarininkams už konfiskuotą žemę atlygins valstybės obligacijomis, atskaičius skolas.

L. Girėnas

DANIJA PASISAKĖ PRIEŠ ATOMINIO GINKLO BANDYMUS

Danijos ministras pirmininkas P. Sliuteris painformavo parlamentą, kad gegužės pabaigoje vykstančioje NATO konferencijoje Halifax mieste, Kanadoje, kurioje dalyvaus užsienio reikalų ministras, Danijos diplomatinės žinybos vadovas U. Elemanas-Jensenas vyriausybės pavedimu pasisakys prieš branduolinio ginklo bandymus. Jis taip pat pažymėjo, jog Danija stoja už tai, kad būtų vėl vedamos derybos siekiant pasirašyti visapusišką susitarimą dėl branduolinių bandymų nutraukimo.

Anglijos premjerė M. Thatcher ėmė garsiai raginti mūsų šalies prezidentą Reaganą ir Tarybų Sąjungos vadą Gorbačiova, kad nedelsiant pradėtų pasitarimus pašalinimui branduolinių ginklų.

— Ispanijos sostinėje ir daugely miestų įvyko masinės taikos šalininkų demonstracijos, kurių dalyviai reikalavo sumažinti karines išlaidas, panaudoti atlaisvintas lėšas opiausioms šalies socialinėms problemoms spręsti — nedarbui likviduoti, trūkstantiems pigiems butams statyti.

Vilnis, 1986 m. birželio 5 d.

SAVANAUDŽIŲ EVANGELIJA

"Lietuvos katalikų bažnyčios kronika" po tikinčiųjų persekiojimo priedanga telkia aršiausius Tarybų Lietuvos priešus. Grupelė religinių ekstremistų neturi atramos Lietuvoje, todėl ištiesi tiražuojama ir perspausdinama lietuviškųjų "vaduotojų". Tai verta dėmesio aplinkybė. Kodėl? Kritinis, bet geranoriškas tonas nėra svetimas Tarybų Lietuvos visuomeniniam gyvenimui. Jų konstruktyvi kritika — pažangos variklis. Kitaip galvoja "kronikininkai". Ne pažangą, jie stumia, o apkalbą ir šmeižtų vėpūtinus. Pagaliau, globėjai to ir prašo, tuo pačiu prasimanymų bizniu verčiasi. Žodžiu, toks tokį pažino...

Ir vis dėlto ši transatlantinė "vaduotojų" ir Lietuvos religinių ekstremistų politinė kombinacija kuo toliau, tuo labiau primena vedybas per preivartą. Mat lietuviškoji "nuotaka" yra ypatingai pikto ir gizaus būdo. Pažiūrėkime: "vaduotojų" spaudą, "Amerikos balsas" norom nenorom kartais priversti pripažinti realius Lietuvos gyvenimo faktus, kanadiškiai "Tėviškės žiburiai" turi tam tikslui žinių skyrelį, o "Kronika" atkakliai bamba tą patį: ne, ne ir dar sykį - ne! Todėl tie patys "Tėviškės žiburiai" pasidarė kažkokie margi, kaip sakoma - šonas šyla, šonas šąla, nes tai, kas spausdinama viename puslapyje, kitame be jokios nuovokos "kronikos" neigiama ir verčiama aukštytyn kojom. Keisti dalykai tų laikraštininkų namuose: užkūrė ima viršū!

Nuėjusdami liūdnas visokių bičiulyščių su Lietuvos religiniais ekstremistais pasekmes, liberalieji "Akiračiai" traukia į šalį ir vis dažniau įdėjo nedraugiškas replikas. Neseniai Rekašius "Akiračiuose" pavadino "kronikininkus" tiesiog avantiūristais. Kai klerikalai puolė "Akiračius" už "išdavystę",

šie dar kartą atsirbojo nuo brolių - padegėlių, teigdami, kad "Kronika" - ne evangelija". Trumpais dūriais erzindami klerikalus, "Akiračiai" vis dėlto privengia didesnio mūšio ir pasitenkina netiesioginiu rūgščios nuotaikos ventiliavimu.

Imkime vieną platesnę "Akiračių" publikaciją. Tai interviu su buvusiu Vilniaus universiteto teisės mokslų profesoriumi Josefu Moreinu. Jeigu religiniai ekstremistai net susiriesdami šaukia apie "rusinamą" Lietuvą, tai kažkodėl profesorius teigia, kad "VVU yra lietuviškas". Jeigu "kronika" skelbia, kad Lietuvoje "mokslo baigimo pažymėjimai išduodami ir žinių neturintiems", tai ilgus metus žinių kalvėje dirbęs žmogus pataiso: "Vilniaus universitete išsilauko tie, kurie myli profesiją ir kelia savo kvalifikaciją". Vargu, ar kas nors vadinamajame "Laisvajame pasaulyje" apsigyvenusių profesorių spirte spyrė meluoti ir apie teisėtvarą Lietuvoje. Jis teigia: "Man atrodo, kad milicija kontroliuoja padėtį ir nusiakintimų nėra labai gausu". Tuo tarpu nusikalstamumo Lietuvoje išpūtimas yra kertinis Lietuvos religinių ekstremistų, aišku, ir "kronikos" teiginys - juk kitaip, kaip juodindamas kitą, neįrodysi, koks angeliškai baltas ir moralus esi pats. Iškreiptos logikos "mastytojai" veikia priremtų tokį profesorių prie sienos, tikrai rankos per trumpas. Ne teisindamiesi prieš nuovokę skaitytą ir "Akiračiai" spausdina tokius neparankius kam interviu (šiai ar taip - gyvas liudininkas) Reikalas paprastesnis: išvijoje vis plačiau prigyja nuomonė, kad visa vadinamoji "pogrindinė" Lietuvos spauda rašoma toli gražu ne naujos evangelijos skelbėju, o savanaudžių nepritapusių gyvenime žmonių.

Jonas Šakinis

Nuo traktorininko iki direktoriaus

Molėtų rajono Alantos tarybinis ūkis — technikumus šiomis dienomis išleido nemažą būrį zootechnikų, veterinarijos gydytojų ir kitų specialybių absolventų. Diplomus būsimiesiems žemės ūkio specialistams įteikė ūkio direktorius Vladas Pusvaškis, pats įvairiu laiku baigęs net tris mokyklas — Troškūnų kaimo profesinę technikos mokyklą, Ukmergės mechanizacijos technikumą ir Lietuvos veterinarijos akademiją. Galima suprasti tėvų džiaugsmą ir pasididžiavimą sūnumi, kurių "universitetai", kaip ir daugelio bežemių ir mažžemių valstiečių vaikų, buržuazinės santvarkos metu buvo samdinio dalia.

Tėvas — Vaclovas Pusvaškis, išvadavus Tarybinei Armijai Lietuvą, užsivilko kario milinę. Nuaidėjus Pergalės saljutui, grįžo į gimtinę ir ėmėsi kloti naujojo gyvenimo pamatus. Balninkų kolūkio veteranas, nūnai pensininkas, Vaclovas Pusvaškis užaugino šešetą sūnų, kurie perėmė iš jo estafetę. Visi jie savo likimą susiejo su žeme.

Ypač daug džiaugsmo tėvams suteikė vyriausiojo sūnaus Vlodo pirmasis diplomai ir pirmoji vaga, kurią jaunasis traktorininkas išarė prieš du dešimtmečius. Darbštus ir smalsus jaunuolis, atlikęs karinę Tarnybą, vėliau gimtajame kolūkyje vairavo automobilį ir gilino žinias Ukmergės mechanizacijos techniku-me. Gavęs diplomą, buvo paskirtas kaimyninio Alantos tarybinio ūkio-technikumo mechaninių dirbtuvių

Vilnia, 1986 m. birželio 5 d.

vedėju. Vėliau jo darbo knygutėje atsiranda tokie įrašai: saugumo technikos, fermų mechanizavimo, ūkio vyriausiasis inžinierius, direktoriaus pavaduotojas gamybos reikalams, o nuo praėjusių metų rugsėjo — direktorius.

— Šios Vlodo Pusvaškio pareigos — reiklumo sau ir kitiems rezultatas, — sako Molėtų rajono agropromoninio susivienijimo tarybos pirmininkas Valentinas Budrys. — Visuose postuose jis pasirodė kaip darbštus žmogus, sumanus organizatorius ir vadovas. Todėl, kai iškilo reikalas išrinkti naują ūkio direktorių, visų nuomonės sutapo — geresnio kandidato už Vladą Pusvaškį nesuras.

Nors ir būdamas labai užimtas, Vladas randa laiko gimtiesiems namams, kurių slenkstį dažnai peržengia ir kiti Vaclovo ir Stasės atžalos. Čia dažniausiai kalbama apie žemę, duonos auginimą. Kiekvienas turi ką pasakyti. Ir Vladas, ir Jonas — Molėtų rajono Suginėlių apylinkės liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas, ir Kostas — Švenčionėlių vidurinės profesinės technikos mokyklos gamybinio mokymo meistras, ir Algimantas — Balninkų kolūkio mechanizatorius, ir Bronius — Ukmergės tarybinio ūkio technikum trečiojo kurso studentas. Tik Tarybinės Armijos karys Leonas Pusvaškis kol kas nedalyvauja šeimyniniuose pokalbiuose. Buvęs Švenčionėlių profesinės tech-

Didėja blaivybės draugijos gretos

Lietuvos respublikinės savanoriškosios kovos už blaivybę draugijos gretos nuo šių metų pradžios išaugo maždaug trečdaliu. Dabar respublikoje yra beveik 5 tūkstančiai draugijos pirminių organizacijų ir apie 76 tūkstančiai narių. Augančio blaivybės sąjudžio uždaviniai įvykusioje nuolatinėje-praktinėje konferencijoje, kurią surengė Respublikinė savanoriškoji kovos už blaivybę draugija kartu su Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Filosofijos, sociologijos ir teisės institutu.

Konferenciją pradėjo Lietuvos respublikinės savanoriškosios kovos už blaivybę draugijų vaidmenį įgyvendinant TSKP XXVII suvažiavimo nutarimus padarė Sąjunginės savanoriškosios kovos už blaivybę draugijos pirmininko pirmasis pavaduotojas N. Černychas.

Aktualias blaivybės sąjudžio problemas savo pranešimuose taip pat nagrinėjo respublikos filosofijos, sociologijos, teisės, istorijos,

pedagogikos ir kitų mokslo šakų atstovai, visuomeninių organizacijų vadovaujantys darbuotojai.

Konferencijos darbe dalyvavo Lietuvos KP Centro Komiteto sekretorius L. Šepetys, Lietuvos KP Centro Komiteto mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjas S. Imbrasas, kiti atsakingi partiniai, tarybiniai, profsąjungų darbuotojai.

Liaudies talentų šventė

Kupiškio kultūros namuose įvyko liaudies muzikos šventės-konkurso "Ant marių krantelio" rajoninis turas. Koncertavo keturiolikos kultūros rūmų mazikantai, dainininkai, pasakoriai. Jų pasiklausyti susirinko didelis žmonių būrys.

Geriausieji pasirodė Rudilių, Šuabaičių dainininkai, Šimonių, Šepetos, Pyragių ir Virbališkės aštuonmetės mokyklos folkloriniai ansambliai, Pyragių bandonininkai. Šie kolektyvai toliau kovos dėl prizinių vietų Rokiškyje įvyksiančiame zoniniame ture.

Krikščionybės įvedimo Lietuvoje jubiliejui

Ateinančiais metais tikintieji paminės krikščionybės įvedimo Lietuvoje 600-ąsias metines. Apie numatomus renginius Lietuvoje pasakoja vienas iš Organizacinio komiteto sekretorių kunigas Vaclovas Aliulis.

— Kaip teigia istoriniai šaltiniai, Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Jogaila 1387 metais Vilniuje pakrikštijo didelę grupę bajorų, dvaro žmonių. Tuo aktu prasidėjo praktinis Lietuvos krikščionybės įvedimas.

Ši tikintiesiems reikšminga data bus paminėta labai plačiai. Visose 630 Lietuvos bažnyčių bus laikomos iškilmingos mišios. Jubiliejinės pamaldos, dalyvaujant visiems vyskupams, daugeliui kunigų ir svečių, įvyks 1987 metų birželio 28 d. Vilniuje, šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Kauno Šančių bažnyčioje bus atidengta memorialinė lenta, o bažnyčios vidaus sienas numatoma išpuošti freskomis iš Lietuvos krikščionybės istorijos.

Krikščionybės įvedimo Lietuvoje

Kur net žvirbliai buvo paišini

Dar XVI amžiaus pradžioje paminėtas miestelių sąrašuose, Radviliškis sparčiai pradėjo augti, 1868-1870 metais nutiesus Liepojos-Romnų geležinkelį, pastačius stotį ir garvežių depą. O šio amžiaus pirmajame dešimtmetyje nutiesus Radviliškio-Tilžės, Šiaulių-Jelgavos geležinkelius, jis tapo tikru geležinkelinių miestu. Suodžiai ir pelkės gaubė ir supo nešvarų, suodinę miestą. Iš tų laikų liko net posakis, kad Radviliškyje net ir žvirblių snapai buvo paišini...

Smarkiai sugriautas Antrojo pasaulinio karo metais, Radviliškis jau seniai atsistatė, jo gyventojų skaičius išaugo daugiau kaip 3 kartus. Šiandien jis — svarbus, pramonės centras, vienas stambiausių ne tik Lietuvoje, bet ir visame Pabaltijyje geležinkelio mazgų. Kasdien pro Radviliškį pradunda

nikos mokyklos mokslo pirmūnas į namus sugrįš šį rudenį. Jo namiškiai žino, kad pasilikis gimtinėje ir toliau mokysis neakivaizdžiai Lietuvos žemės ūkio akademijoje.

Aldolfas UŽA

geras šimtas traukinių. Keleiviams patogiausia važiuoti dizeliniu traukiniu, o senieji garvežiai traukia tik prekinis sąstatas. Dabar vien lokomotyvų, vagonų depuose ir kitose geležinkelio įmonėse triūsia daugiau kaip keturi tūkstančiai darbininkų.

Įsikūrė naujos įmonės: žemės ūkio mašinų, kojinių fabrikas, raštinės reikmenų įmonė. Veikia Panevėžio stiklo fabriko nestandartinių įrengimų cechas. Gaminiai su Radviliškio įmonių ženklais pasiekia ne tik kitas tarybines respublikas, jie eksportuojami ir į užsienio valstybes.

Radviliškis ir jo apylinkės nuolat gražėja, puošiasi daugiaaukščiais namais, gėlynais. Veikia trys vidurinės mokyklos, pastatyta nauji bibliotekos rūmai. Patys gyventojai talkų būdu sutvarkė Arimaičių ežerą, prie jo prigludusį Antaniškių miškelį. Pelkėtos ežero pakrantės nepažįstamai pasikeitė. Čia išaugo parkas su lygiais asfaltuotais ir smėlėtais takeliais, tvenkiniais, yra vaikų žaidimų miestelis, medžiotojų poilsio namai.

Dainius Rutėnas

Keli kelionės įspūdžiai

PRIE NEVĖŽIO

Šiuokart teko paviešėti Panevėžio rajone, pasižvalgyti po jo apylinkes, savo akimis ir širdžia pasižiūrėti jo praeities ir dabarties. Su vienu kitu šios kelionės fragmentu norėtusi čia pasidalinti.

Tuoj už Panevėžio prasideda pagarsėjusio visoje Lietuvoje Staniūnų tarybinio ūkio ribos, įsišmelkęs į miškelį, įrengtas memorialas hitlerinės okupacijos metais nužudytiems nekaltiems žmonėms. Rajono liaudies meistrai sukūrė įspūdingas atminimo skulptūras iš medžio. Jos išreiškia ir liūdesį, ir žuvusiųjų priešaišką gyviesiems.

... Upytės apylinkės turi ką parodyti žmogui, iš kitur atkeliavusiam. Jau dešimt metų (nuo 1975) viena iš įspūdingiausių jos vietų — Lino muziejus, įkurtas atremontuotame sename vėjo malūne, pradėjusiam devintą savo dešimtį.

Kai įžengi į priekinę muziejaus salę, prieš akis išvysti užrašą: "Linas žmogų rengė, maitino, gydė". Lietuviai tai gili tiesa nuo senų laikų.

Muziejus atveria lino gyvenimą nuo kada, anų laikų iki šios dienos. Nuo primityvaus jų apdirbimo iki fabriko, nuo mūsų močiūčių ir motinų staklėmis austų išmoningų, margaspalvių lino audinių iki dabar — "Lino" susivienijimo gaminamos produkcijos, pažįstamos ne tik Lietuvos pirkėjui. Per keturis muziejaus aukštus išdėstyta Lietuvos lino istorija, jos senovės ir šios dienos pavyzdžiai, svarbūs ir platesne prasme, lyginant praeitį su šia diena. Muziejų per jo gyvavimo dešimtmetį jau aplankė daugiau kaip 50 tūkstančių žmonių, tarp jų — svečių iš tolimiausių Tarybų Sąjungos vietų ir užsienio šalių. Čia yra pabuvoję ir mūsų tautiečių iš JAV bei

kitų kraštų. Tai liudija muziejaus svečių knyga, kurion įrašytas ir lietuvių kilmės JAV pažangaus žurnalisto ir rašytojo Filipo Bonoskio apsilankymas.

Rašant šiuos žodžius apie Lino muziejų, dera prisiminti jo įkūrėjus — Upytės bandymų stoties buvusį direktorių A. Vyčą (1909-1971), dabartinį jos vadovą A. Andrišūną, eksperimentinio ūkio direktorių A. Endriukaitį, linininkystės veteranus P. Valatką, B. Gurinovičių, kitus mokslininkus, rėmėjus ir padėjėjus. Tai jų rūpesčiu įsteigtas ir puoselėjamas Lino muziejus toli garsėja už Upytės ir traukia keliautojų dėmesį, kviečia pabūti, pamatyti ir pagalvoti.

... Kadaisė, prieš šimtą metų, pusiaukelėje tarp Naujamiesčio ir Krekenavos, ant Svirnupio krantų buvo išsidėstęs medžių ir sodų guotu apsuptas Garšvių kaimas. Dabar jis priklauso Krekenavos tarybiniam ūkiui, ir jo anuos tolimus laikus beprimena krūmynais apžėlęs Svirnupis, Ūdrų pavardės palikuonys. Ar vien tai?

Ne, Garšvių kaimas įėjo į visos mūsų kultūros istoriją ir atmintį. Čia 1885-1895 metais, lietuviškos spaudos draudimo laikais, veikė slapta knygnešių draugija, suvaidinusi reikšmingą vaidmenį kovoje už žodžio ir knygos laisvę. Draugijos kūrėjais ir nariais buvo žinomi tų laikų lietuvių knygnešiai — J. Bielinis, K. Ūdras, A. Ladukas, J. Sakalauskas, J. Nateckis, Račiūnas, V. Kazanauskas, J. Dilkas, kiti Garšvių, kaimyninių kaimų ar apylinkių žmonės — švietuoliai ir pasiryžėliai.

Stovint Garšvių žemėje, prisiminė ir knygnešių didvyriškumas, ir pasišventimas, ir dažno skaudus likimas. Buržuazinės Lietuvos val-

Naujuose Ukmergės rajono Želvos zoniniuose kultūros namuose visada daug žmonių. Garsėja pagyvenusių šokėjų ratelis, gražiai šoka vyresniosios metodistės E. Pauliukevičiūtės vadovaujami "Gimtosios žemės" kolūkio žemdirbių vaikai, smagiai griežia kaimo kapela, senovines dainas traukia etnografinis ansamblis. Per 700 skaitytojų turi biblioteka.

A. Sabaliausko nuotraukoje: "Gimtosios žemės" kolūkio biblioteka.

4

Lietuvos profsąjungų kultūros rūmų klasikinių šokių kolektyvas "Liepsnelė" yra vienas didžiausių saviveiklinių kolektyvų Vilniuje. Šokio meno jame mokosi 160 mergaičių.

Nemažai mergaičių šokį pasirinko profesija. Devynios "Liepsnelės" auklėtinės šoka Valstybiniame operos ir baletų teatre. Kelios mergaitės ir dabar mokosi choreografijos mokyklose.

A. Sabaliausko nuotraukoje: "Liepsnelės" šokėjos.

Daugėja ekskursantų

Dveji metai veikia Ignalinos kelionių ir ekskursijų biuras, aptarnaujantis Ignalinos, Švenčionių ir Moletų rajonų gyventojus. Daug sulaukia ignaliniečiai svečių iš broliškiųjų respublikų. Praėjusiais metais biuro darbuotojai suteikė paslaugų beveik už 800 tūkstančių rublių, t.y. dvigubai daugiau negu pirmaisiais savarankiško darbo metais.

Daug svečių sulaukiama ir šiemet. Ekskursantai iš Leningrado, Vidurinės Azijos, Ukrainos, Moldavijos lankėsi Sniečkėje, Švenčionyse, Zarasuose, Rokiškyje, Kaune, Anykščiuose, Panevėžyje, respublikos sostinėje, susipažino su šlovinga Lietuvos praeitimi ir dabartimi. Ekskursantai ypač mėgsta ekskursijas po respublikos nacionalinį parką.

Mėgsta keliauti ir Ignalinos rajono gyventojai. Šiais metais jie buvo nuvykę į Leningradą, Kaliningradą, Jurnalą, Minską. Sniečkiaus gyventojai ypač mėgsta keliones po Tarybų Lietuvą.

džios viršūnės mėgo postringauti apie patriotizmą. Bet jos buvo abejingos ir nejautrios gyviesiems knygnešiams. "Beveik visi mūsų knygnešiai, — buvo rašoma buržuazijos valdymo metais, — varge, bėdose, be sveikatos, užmiršti". Visuomenės raginimai pakaršinti knygnešius "bent jau jų varginijoje senatvėje" nebuvo išklausti.

Anų laikų knygnešių — liaudies švietėjų — atminimą puoselėja Panevėžio kraštotyrininkai. Šį pavasarį (balandžio 18 d.) Tarptautinės paminklų apsaugos dienos proga Panevėžio rajone buvo pažymėtos ir Garšvių knygnešių bendrovės šimtosios metinės. Aple tai rašė rajono laikraštis "Tėvynė". Rajono Centrinės bibliotekos direktorė E. Bielskienė padarė pranešimą apie garšviečių veiklą. Ramygalos bibliotekos-filialo vedėja J. Skuodienė daug pasidarbo, rinkdama medžiagą apie Garšvių knygnešių draugijos vieną iš steigėjų Adomą Laduką. Jo kapas įrašytas į Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašą.

Taip gražiai šiame Lietuvos kampelyje sugyvena praeitis ir dabartis.

Pranas Klimas

Plečiama kelionių geografija. Jų maršrutai praėjusiais metais pasiekė Tbilisį, Sachumį, Južno Sachalinską, Archangelską, Baku. Šįmet pirmąsyk biuro darbuotojai surengs keliones į Saurės Kaukazą, Sočį, maršrutu Ruslavis - Suchumis.

Ignalinos kelionių ir ekskursijų biuro darbuotojai stengiasi, kad ekskursijos ir kelionės pasitarnautų darbo žmonių, moksleivijos internacionaliniam patriotiniam auklėjimui, praturtintų ekskursantus naujais įspūdžiais, žiniomis. Ekskursantai ir kelionių mėgėjai visada patenkinti biuro ekskursijų grupės vadovo Emanuelio Leskevičiaus neetatinių ekskursijų vadovių — Ignalinos 1-osios vidurinės mokyklos mokytojos Svetlanos Rybekovos, Centrinės bibliotekos darbuotojos Ritos Dūdėnaitės ir kitų darbu.

Ignalinos kelionių ir ekskursijų biuro darbuotojai numato pirmaisiais dvyliktojo penkmečio metais aptarnauti daugiau kaip 110 tūkstančių ekskursantų ir turistų.

P. Ivanovas

Penkis milijonus kvadratinų metrų kilimų kasmet išaudžiama Lentvario kilimų fabrike. Nuolat atnaujinamas jų asortimentas, audžiami gražesni ir patvaresni kilimai.

V. Brajo nuotraukoje: meistrė S. Osvaldaitė ir brigadininkas E. Adomėnas tikrina kilimų kokybę. Vilnis, 1986 m. birželio 5 d.

Dailininkų pamainos darbai

Vilniaus miesto klinikinės ligoninės interjerą papuošė didžiulė freska "Senovės medicina". Ją sukūrė Dailės instituto absolventas A. Rutkus.

Jauno skulptoriaus E. Aleksandravičiaus diplominis darbas — plastinė kompozicija "Trečiasis semestras" yra skirta Vilniaus inžinerinio statybos instituto interjerui. Grupė jaunų tapytojų, skulptorių, grafikų — šių metų Dailės instituto absolventų — gavo TSRS dailininkų sąjungos užsakymą sukurti darbus sąjunginei parodai Maskvoje.

— Studentų sukurtas freskas, vitražus, — pasakoja Lietuvos TSR dailininkų sąjungos valdybos pirmininkas, respublikos liaudies dailininkas K. Bogdanas, — galime pamatyti ne vienoje įmonėje, mokyto, gydymo įstaigose, kaimo visuomeniniuose pastatuose. Tokia jau įsitvirtinusi tradicija: dar besimokydami aukštojoje mokykloje būsimieji dailininkai įsijun-

gia į mūsų dailės gyvenimą. Štai šiemet Alytuje iškilmingai buvo atidarytas Jaunimo parkas, kurį puošia grupės jaunų skulptorių dekoratyvinės metalo kompozicijos. Šakių rajone, Jankų kaime, neseniai atidengto paminklo žuvusiems partizanams autoriai (skulptorius A. Vaškevičius, architektai R. Buivydas ir A. Balkevičius) — taip pat mūsų kūrybinio jaunimo atstovai. Jauno monumentalisto V. Zubriakovo freska papuošė Vilniaus pedagoginį institutą, D. Ivanauskos vitražai — net kelių Klaipėdos visuomeninių pastatų interjerus. Rimtas kūrybinis egzaminas yra jaunųjų dailininkų kūrybos parodos, rengiamos mūsų respublikoje kiekvienais metais. Pabaltijo jaunimo trienalės, kurios vyksta Vilniuje ir Rygoje.

Jaunųjų susivienijimas, veikiantis prie Lietuvos TSR dailininkų sąjungos, turi beveik 300 narių. Tai Tarybų Lietuvos vaizduojamosios ir taikomosios dailės ateitis. L.

A. Sabaliausko nuotrauka: Vilniaus senamiestis nuo barbakano.

"Iki naujų susitikimų..."

— Muzika, daina, šokis — neturi valstybinių sienų ir ištrpdo nepasitikėjimo ledus, kokie dideli jie bebūtų, — pasakė TSRS liaudies artistas Virgilijus Noreika po viešnagės JAV-se. — Tuo neseniai įsitikinome mes, Tarybų Lietuvos dainininkų ir baletuolistų grupė, daugiau kaip mėnesį praleidę Amerikos lietuvių tarpe.

Dalindamasis įspūdžiais, Virgilijus Noreika pažymėjo, kad ši meno meistrų išvyka buvo pats didžiausias Lietuvos menininkų "desantas" Jungtinėse Valstijose pokario metais. Čia reikia pridurti, pabrėžė jis, kad dėl neiškių priežasčių Amerikos administracija neišdavė vizų Lietuvos TSR nusipelnusiems artistams, tarptautinių ir sąjunginių konkursų laureatams Irenai Milkevičiūtei ir pianistui Povilui Stravinskui. Niujorke, Čikagoje, Vašingtone surengti devyni koncertai, dalį kurių transliavo Čikagos radijas.

— Savo viešnagė, kalbėjo V. Noreika, pradėjome kiek suserimę. Kai kurie Amerikos lietuvių spaudos organai neįdėjo nė vieno skelbimo. Ir pradžioje žinios apie mūsų koncertus sklido tik telefonų laidais. Tačiau, kaip jau minėjau, menas ir ledus tirpdo. Kiekvieną kartą susilaukdavome vis daugiau klausytojų, o paskutiniai susitikimai vyko perpildytose salėse.

Mums malonu, kad ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai suprato lietuvišką meną, nuoširdžiai plojo lietuviškoms liaudies dainoms. Ypač įsimintinas koncertas, kurį Tarybų Lietuvos artistai surengė Vilniaus, 1986 m. birželio 5 d.

drauge su pasaulinio garso Čikagos komerciniu orkestru. Beje, noriu priminti, kad išvykoje dalyvavo TSRS liaudies artistė Nijolė Ambrazaitytė ir mūsų baletuolistai Lietuvos TSR nusipelnę artistai Loreta Bartusevičiūtė ir Jonas Katakinas. Šiame koncerte taip pat dainavo Algis Grigas ir Čikagos lietuvių operos solistė Daina Stankaitytė. Koncerte dirigavo Alvydas Vasaitis. Kaip taisyklė, pirmojoje dalyje atlikdavome pasaulinius ir rūsų klasikos kūrinius, antroje — lietuvišką programą. Malonu, kad tiek vyresniosios kartos, tiek Tarybų valdžios metais atėjusių į lietuvių kultūrą kompozitorių kūryba buvo šiltai sutikta.

Mums visiems kelionė paliko neišdildomą įspūdį. Esu tikras, kad galim ir turime daugiau bendrauti. Aš, kaip Lietuvos TSR valstybinio akademinio operos ir baletu teatro direktorius ir meno vadovas, noriu matyti Vilniaus scenoje Čikagos lietuvių operos atstovus, na, o mes, savo ruožtu, galėtume suteikti paramą tėvynainiams.

Baigdamas, Tarybų Lietuvos meno meistrų vardu nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie prisidėjo prie mūsų gastrolių sėkmės, na, ir visų pirma, mūsų geram bičiuliui Algiiui Grigui, turizmo biuro darbuotojai Rūtai Pauparas, dirigentui Alvydui Vasaičiui, niujorkiečiui Almui Šalčiui. Be jų didelio rūpesčio apskritai nebūtų įvykę šie koncertai, be jų šilumos ir dėmesio mes nebūtume jautęsi kaip namie. Algimantas Degtis

LIETUVIŠKOS DAINOS POPULIARINTOJAI

Štai jau ketvirtis šimtmečio su daina per gyvenimą eina vilniečių duetas, respublikos nusipelnę artistai Edmundas Kuodis ir Jonas Girijotas. Šią savo bendros kūrybinės veiklos sukaktį dainininkai pažymėjo jubiliejiniu koncertu, kuris sutraukė šimtus dainos mylėtojų į Akademinio operos ir baletu teatro salę. Programoje "Lopšinė gimtinei ir motinai" solistai atliko dainas apie tėvynę ir darbą, taiką ir draugystę, meilę ir svajas.

Savo bendrą kelią abu dainininkai susiejo jaunystėje, dar studijuodami Vilniaus konservatorijoje. Tada jaunas kompozitorius Algis Bražinskas jiems parašė poeto Vytauto Bložės žodžiais "Naktigonės dainą" ir "Ei, vyručiai, dainą", kurias su jaunatvišku polėkiu E. Kuodis ir J. Girijotas traukia iki šiol. Jubiliejiniame koncerte nuskambėjo ir jų turtingo repertuaro aukso fondo kūriniai — B. Dvariono ir S. Zlibino "Tėviškės duona", V. Laurušo ir A. Drilingės "Ežerų krašto daina", L. Povilaičio ir V. Barausko "Beržai", V. Mikalausko ir Just. Marcinkevičiaus "Lopšinė gimtinei ir motinai", J. Gaižausko ir S. Keraitės "Dobilas" ir kitos plataus populiarumo susilaukusios dainos. Apie glaudų dainininkų bendradarbiavimą su kompozitoriais ir poetais byloja ir tai, kad jubiliejiniame koncerte jie padainavo nemažą dainų, specialiai parašytų tam vakarui. Gausi publika šiltai sutiko pirmą kartą atliktas A. Lapinsko ir J. Mačiukevičiaus "Tėvynė manoji", J. Tamulionio ir V. Bložės "Dzūkija", V. Juozapaičio ir A. Dabulskio "Armonikos balsas", V. Švedo ir A. Mikutos "Šimtas upelių".

E. Kuodis ir V. Girijotas šandien yra gal labiausiai pagarsėję lietuviškos dainos populiarintojai. Vargu ar atsirastų Lietuvoje kampeles, kuriame jie nebūtų koncer-

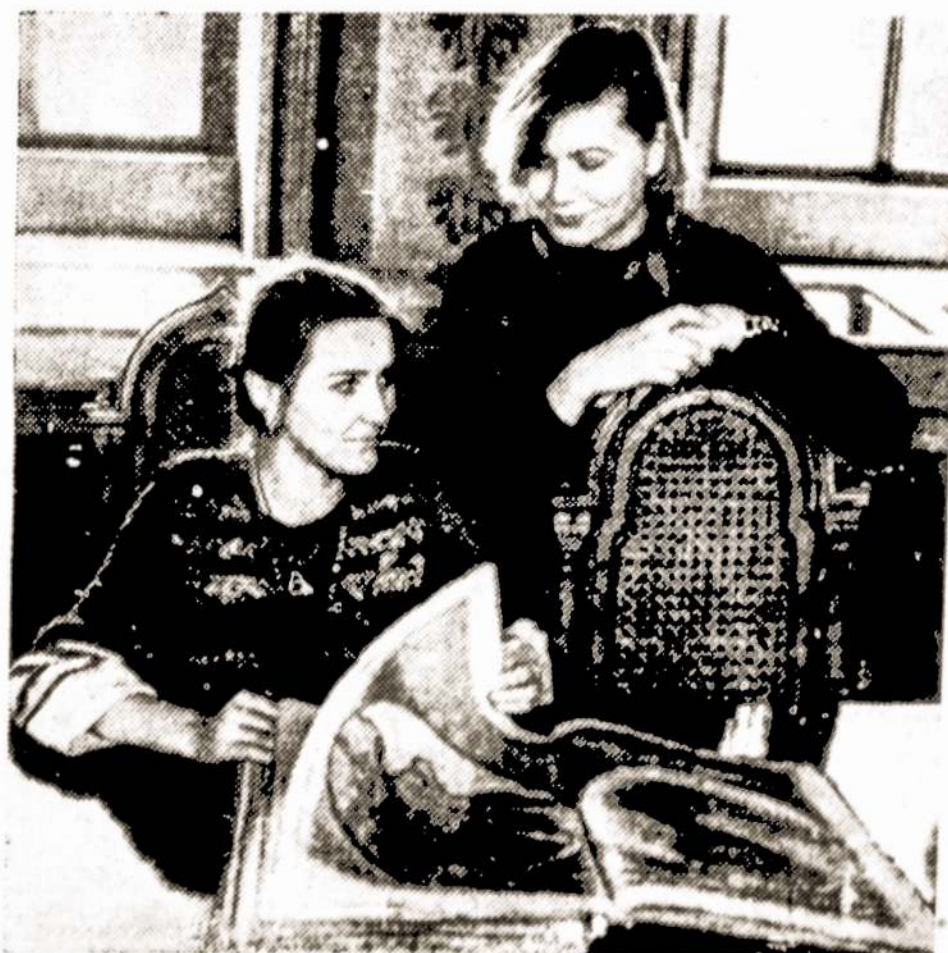
G. Svitajaus nuotraukoje: dainuoja vyrų duetas E. Kuodis ir J. Girijotas.

tauč. Ir joks muzikinis renginys neapsieina be jų dainos. O kur dar dažni koncertų maršrutai po plačiosios Tarybų šalies miestus ir miestelius, po užsienio valstybes. Jų traukiamas dainas dažnai girdi radijo klausytojai, televizijos žiūrovai. J. Zukauskas

— Tarprespublikiniame knygų konkurse pirmąją vietą už poligrafinį apipavidalinimą pelnė "Lietuvos statutas". K. Poželos spaus-tuvei, kur buvo išleista knyga, įteiktas specialus prizas.

— Respublikinėje Vilniaus klinikinėje ligoninėje atlikta 500-oji inksto persodinimo operacija.

— Baigę vasarinių javų, cukrinių ir pašarinių runkelių sėją, Pabiržės kolūkio mechanizatoriai iškart ėmėsi priežiūros darbų. Jie jau spėjo herbicidais prieš piktžoles nupurkšti visus žiemkenčius, sėklinius dobilus.

Vienos iš seniausių Tarybų šalyje Vilniaus V. Kapsuko universiteto mokslinės bibliotekos fonduose — daugiau kaip keturi su puse milijono tomų literatūros. Bibliotekos pasididžiavimas — senų lietuviškų leidinių kolekcija, taip pat pirmųjų knygų — inkunabulų rinkiniai. Biblioteka keičiasi literatūra, periodikos leidiniais ir mokslinio darbo patyrimu beveik su 500 analogiškų bibliotekų Tarybų Sąjungoje ir užsienyje. Ji yra respublikos aukštųjų mokyklų bibliotekų metodinis centras.

V. Gulevičiaus nuotraukoje: bibliotekininkės Gražina Žiogelytė ir Daina Nenartavičiūtė prie restauruotos XVI amžiaus knygos.

Kai pristingame namuose pietums ar vakarienei ko nors, nuskubam į artimiausią maisto produktų parduotuvėlę nusipirkti. Bet kai norime nusipirkti visai savaitai, vykstame į supermarketą, kur yra didesnis pasirinkimas ir produktai šviežesni. Panašiai taip esti, kai sušlubuoja žmogaus sveikata. Skubama pas šeimos gydytoją. Kai jis nepada ar mažai padeda, einame pas specialistą gydytoją ar į kliniką. Ne visos klinikos yra lygios. Rochester, Minn., Mayo klinika, sakoma, yra viena geriausių Amerikoje. Plačiau ji žinoma ir pasaulio žymesniems medikams bei sveikatos institutams. Į ją kasdien atvyksta savo sveikatą patikrinti po daugiau kaip tris tūkstančius žmonių iš įvairių šalies vietų, netgi iš užsienio. Kai klinikoje nustatoma ligos diagnozė, pacientas paleidžiamas namo gydytis, o reikalui esant paguldomas į su klinika susijusias Metodistų ar St. Mary ligonines, kur ligonis klinikoje gydytojų specialistų esti gydomas, operuojamas ir pastatomas ant kojų.

Mayo klinika randasi šešiolikos aukštų pastate, stoviniame vidury miestelio ant viso kvartalo. Klinikoje dirba virš 600 gydytojų specialistų. Priskaitant prie jų internus, slauges, rentgenologus, įvairius specialistus, tarnautojus bei darbininkus, iš viso klinikoje dirba arti trys tūkstančiai žmonių. Klinikoje yra 1,500 kambarių, susijusių su paciento sveikatos tyrimo procesu.

Kai batsiuovys siuva batą, turi pats vienas atlikti daug darbo operacijų kol batą pasiuva. Taip esti, kai šeimos gydytojas tikrina savo paciento sveikatą — turi atlikti įvairių tyrimų kol nustato ligos diagnozę. Batų dirbtuvėje batus gamina konvejeriniu būdu. Konvejerijoje atliekamos viso darbo operacijos viena po kitos tiksliai ir greitai, batai nuo konvejerio vienas po kito tik eina ir eina. Taip tikrinama paciento sveikata Mayo klinikoje. Pradedama paciento ūgio ir svorio matavimu, paskui eina prie kraujo patikrinimo į atskirą klinikos skyrių, į kvėpavimo organų patikrinimo atskirus skyrius, į raumenų, ir taip iš skyriaus į

Kauno zoologijos sodas yra vienas iš nedaugelio pasaulyje, kur nelaisvės sąlygomis veisiasi įvairūs žvėrys ir paukščiai.

K. Jurelės nuotraukoje: Beneto kengūra su mažyliu.

skyrių, kol ištiria visas žmogaus organizmo funkcionavimo dalytes peršvietimais, mikroskopais ir kitokiais prietaisais bei mašinomis. Iš skyrių surinktų duomenų medicinos gydytojas specialistas nustato ligos diagnozę.

Kol klinikoje vyksta sveikatos tyrimai, pacientas, jeigu neturi mieste pažįstamų apsigyventi pas juos, turi gyventi viešbutyje, kurių netoli klinikos pasirinkimas kuo didžiausias. Taip pat didelis pasirinkimas yra restoranų, valgyklų, užkandinių. Pagyventi apie savaitę viešbutyje ir maitintis restorane, žinoma, reikia kišenę ppsėtinau patuštinti, kai nakvojimas vidutiniškame viešbutyje kasdien kaštuoja po virš 50 dolerių. Restorane maitinimasis nė truputį nepigiau atsieina kaip Čikagoje. Neturtingesni pacientai eina gyventi į vadinamus "kichinete" nakvynės namus. Čia esti kambarys su lova ir patalyne, virtuvėlė ir indai maistui pasigaminti. Juose gyvenimas atsieina pigiau negu viešbučiuose. Bet vis tiek, kad ir turintys sveikatos apdraudą, Medicare, vyksta tik tas žmogus, kuris turi "atliekamą". Neturtingiesiems Mayo klinikoje pasitikrinti sveikatą yra tik svajonė.

Palyginus su Čikaga, Rochester yra tik miestelis, truputį daugiau kaip 60 tūkstančių gyventojų. Miestelyje yra keletas nedidelių muziejų, kino teatrų, dažnai vakarais vyksta koncertų salėje koncertų, kursuoja turui autobusas, beveik kasdien organizuojami turai po kliniką bei ligonines, paskaitos apie sveikatą. Švara miestelyje kuo pavyzdgingiausia, keli parkai jaukūs poilsiauti. Vietinių miestelio gyventojų kultūringumu ir mandagumu galima gėrėtis. Imant procentais, gal nė viename Amerikos mieste bei miestelyje yra toks didelis procentas inteligentijos kaip yra Rochesteri — daugiausia gydytojai, medicinos seserys, įvairūs specialistai, dirbantys klinikoje ir ligoninėse.

Į kliniką kasdien iš kitur atvyksta, kaip minėjau, po daugiau kaip tris tūkstančius žmonių ir, kaip taisyklė, daugiau ar mažiau pasiturintys. Todėl nenuostabu, kad miestelyje yra nemaža įvairių žymių Amerikos firmų biznio įstaigų. Daugiausia yra brangmenų, vėliausios mados drapanų, batų, senienų, brangių likerų, gėlių. Parduotuvių vitrinose retai kur prekių kainės pažymėtos. Vadinausi, prekybininkui yra galimybė atvykusį iš kitur ir "apsukti", jeigu nežino prekės kainos.

Tai tokios tokelės apie tą garsiąją Rochester, Minn., Mayo kliniką.

S. J. Zaliukas

— Iki 1985 metų gegužės mėnesio, kol prez. Reagano administracija paskelbė Nikaragai embargo, Nikaragva žemės ūkio techniką pirkdavo iš Amerikos. Dabar padedant Tarybų Sąjungai apsirūpina pati, pastačiusi žemės ūkio technikai gaminti fabriką. Ryšium su tuo nemaža Amerikoje darbininkų neteko darbo.

— Socialistų Internacionalas pasisakė už Tarybų Sąjungos pasiūlymą, kad visame pasaulyje būtų uždrausti branduoliniai sprogdinimai.

Tausokite nervus

Įprasta manyti, kad XX amžius — nerviškausias žmonijos istorijoje. Kosminiai greičiai, neregėta, fantastinė technika, neaprėpiama mokslinė informacija, žmonių susitelkimas miestuose — liguistai veikia žmogaus psichiką, jo nervų sistemą ir graso psichinėmis ligomis. Iš kitos pusės, didžiausias gamtos stebuklas — galvos smegenys ir nervų sistema — yra atsparios ir plastiškos, gali prisitaikyti prie įvairių poveikių, net ir neigiamų. Sunkumai užgrūdina žmogų. Tai ne tušti žodžiai, o mokslinė tiesa. Žmogaus psichika mūsų industriniame amžiuje gali atlaikyti įvairius pertempimus, moralinius sunkumus ir pergyvenimus. Tik reikia jai padėti.

Didesnę dienos dalį žmogus praleidžia darbe. Dirbdamas žmogus pavargsta, ir jo našumas į darbo pabaigą mažėja. Pirmiausia kenčia jo psichika: jis darosi irzlusis, nekantrus, nerviną smulkmenos, nesklandumai. Nuotaika sugadinta ne tik kitiems, bet ir sau. Atsiminkite! Žmogus yra savo nuotaikos šeimininkas. Valdykite jausmus darbe.

Savo jausmus valdyti padeda autosugestija, t.y. savęs įteigimas. Didelio mokslo čia nereikia. Anksiti rytą atsikėlęs (kasdien vienu ir tuo pačiu laiku), po rytinės mankštos ir vandens procedūrų išvaikęs visus miegus, bet kuris iš mūsų įteigiamė sau gerą nuotaiką. Ramiai, neskubėdami papusryčiaug, išeiname į darbą. Eidami arba važiuodami, stengiamės kasdienybėje ieškoti naujų įspūdžių. Atidžiai apsidairydami, mes pastebime daug nematytų reginių, kurie šviežiai džiugina.

Gerą nuotaiką išlaikome visą darbo dieną, nuolat ją kontroliuodami ir neleisdami įsiveržti nuovargiui, nepasitenkinimui ir kitoms blogoms savybėms. Grįžtame į namus jau tikrai geroje nuotaikoje, nugalėję silpnybes ir pailsusią psichiką. Pakanka autosugestiją pakartoti keletą kartų — ir ji įeina į gyvenimo ritmą, jos nepastebi, o gera nuotaika išlieka ilgam. Mūsų psichika lieka išsaugota, sveika.

GRIZO Į GIMTINĘ

Tarybų Lietuvoje išeinantis laikraštis "Tiesa" gegužės 18 dienos laidoje rašo, kad Akmenės ir aplinkinių rajonų gyventojai gausiai susirinko Papilėje palydėti į paskutinę poilsio vietą Povilo Ventos, žymaus pažangių JAV lietuvių veikėjo, ilgamečio "Laisvės" direktorių tarybos pirmininko, kovotojo už taiką ir pažangą, palaikus. Juos į Tarybų Lietuvą, vykdydama P. Ventos valią, atvežė jo žmona — "Laisvės" direktorių tarybos narė Nelė Ventienė.

Papilės kapinėse gedulo mitingą pradėjo "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas P. Petronis.

Kalbėjo Lietuvos žurnalistų sąjungos valdybos pirmininkas A. Laurinčiukas ir eilė kitų įžymių visuomenės veikėjų.

• Jeigu moki iš žmogaus reikauti — mokėk ir pelnyti šitą teisę. (P. Vežinovas)

Autosugestija ypač reikalinga sergančiam žmogui. Liga palaužia žmogų ne tik fiziškai, bet ir visu sunkumu užgula jo psichiką. Ligonis blaškosi, ieško geriausio gydytojo, stengiasi vartoti kuo daugiau vaistų, junta sulošinimo ir mirties baimę. Susidaro uždaras ratas. Palaužta ligonio psichika trukdo gijimo procesą, sunkina ligą.

Žmogus privalo nepasiduoti ligai: jis turi save įtikinti, kad bet kurį negalavimą būtina įveikti, kad jam nevalia atsipalaiduoti, prarasti pasitikėjimą. Atsiminkite! Žmogų nuo ligų gydo gamta, o gydytojas, vaistai, geriausiu atveju, jai tik padeda.

Žmogaus centrinės nervų sistemos priešų yra triukšmas. Ypač jis vargina miestietį. Daug triukšmo gamyklose, fabrikuose, ne mažiau jo didmiesčio gatvėse. Įkyriai smelkdamasis pro visus žmogiško gyvenimo plyšius, jis alina klausos receptorių, bukina jausmų, nepastebimai ardo psichiką. Į savaitės pabaigą žmogus pajunta "nervus". Ilgainiui apsirantama. Žmogus, gyvenantis judrioje gatvėje, nebegirdi triukšmo. Tai — apgaulinga tyła. Triukšmas ir toliau varo savo ardumą veiklą. Todėl tenka priminti: praleiskite savaitgalį užmiestyje. Pasiklausykite gyvosios gamtos balsų. Porą nerūpestingai praleistų dienų gamtos prieglobstyje atstatys jūsų pailsusias jėgas, sutvirtins pailsusius nervus.

Dar geriau, jeigu laisvalaikį žmogus praleidžia sportuodamas. Nebūtina varžybose: svarbu, kad jis mėgsta tą arba kitą sporto šaką, kad jis turi savo "hobby". Plaukymui, tenisui, vandens sportui, turizmui amžius nėra kliūtis. Sportas dosniai atsilųgina, išlaikydama visas žmogaus fizines ir dvasines savybes.

Pastarieji dešimtmečiai — cheminės ir farmaceutinės pramonės išvystymo metai. Daugybė įvairiausių vaistų. Žmogus juos vartoja, patartas gydytojo, o kitą kartą ir savo iniciatyva. Geria nervus raminančius vaistus, malšina jais galvos skausmus, vartoja migdomuosius, "užsimiršta" narkotikuose. Pamažu prie vaistų priprantama. Jeigu pradžioje žmogus jaučia palengvėjimą, vėliau jam reikia didesnių dozių. Taip palengva žengiamo prie narkomanijos. Atsiminkite! Vaistus vartokite tik esant būtinam reikalui, patarus gydytojui. Kiekvienas vaistas yra nuodas, jį galima vartoti tik tada, kai organizmas be jo pagalbos neįveikia ligos.

Žmogaus nervinės veiklos priešų yra daug, juos visus suminėti nėra būtino reikalo, dauguma jų yra gerai žinomi. Žinomi ir net palaukiami. Nepataisoma alkoholio žala, žlugdanti asmenybę; nikotinas, artinas senatvęg atterosklerozę, — rūkoma gatvėse, darbo kabinetuose, namuose.

Atsiminkite! Žmogus lieka žmogumi, kol sveika jo psichika. Nepamirškite gausybės priešų, kurie kėsina sužlugdyti aukštąją nervinę veiklą. Tausokite savo nervus!

Antanas Mickys

Vilnis, 1986 m. birželio 5 d.

Iš praeities garsi Marquette Parko kolonija

Prieš 56 metus atvykau į Čikagą ir apsigyvenau Marquette Parko kolonijoje, kurioje gyveno gražūs skaičius lietuvių. Tuo laiku visoje šalyje siautė nedarbas, depresija, kas skaudžiai atsiliepė ir į šios kolonijos gyventojus. Kai kurie prarado namus, taipgi santapas bankuose, o skaudžiau, neteko ir darbo. Matėsi žmonių, gulinių parkuose, patiltėse ir elge-taujant duonos kąsnio.

Buvo atsitikimų, kad buvę tur-tuoliai, praradę turtus, žudėsi, šokdami per langus iš mieste esan-čių aukštų pastatų. Nebandy-siu čia sužymėti tų visų skaudžių įvykių, kurie pasiliko neužmiršta-mi. Šį kartą pagrindinis mano tiks-las — priminti, kas dėjosi tarpe lietuvių Marquette Parke.

Buvo gana gražus skaičius, skai-tančių dienraštį "Vilnis", kuris pa-stoviai ragino ir kvietė organizuo-tis bei kovoti, kad valdžia duotų nedarbo apdraudą, kad trumpintų darbo valandas, kad daugiau dar-bininkų gautų darbą, kad įvestų senatvei nedarbo apdraudą, kad duotų ligoje nemokamą priežiū-rą. Tie visi klausimai tada buvo dienos programoje, o laiku bėgant buvo iškovoti.

Veikė ALDDL 146 kuopa, LDSA 27 kuopa, Ateivių Teisių Gynimo komitetas, Bedarbių tarybos, vė-liau Priešfašistinis komitetas ir dar kelios kitos organizacijos. Veikimas taip įsisiūbavo, kad šios kolonijos veikėjai kvietė kitų ko-lonijų veikėjus į draugiškas lenk-tynes ir daugeliu atvejų mar-quetteparkiečiai pirmavo.

Kiek prisimenu, veikėjų eilėse buvo: Uršulė Nedvaraitė-Grigienė Peterman, A. Grigas, S. ir P. Juš-kai, A. Čepas, O. ir W. Požerai, Drukteniai, M. ir J. Zlatkai, J. Skeberdytė, Sadauskai, Virbickai, Jurgis Šarkiūnas, K. ir J. Sanda-rai, A. ir P. Drūseikos, E. Drobie-nė ir eilė kitų. Didelė jų dauguma jau seniai ilsisi šaltame kape. Mi-nėtų veikėjų atžalynas nors pasili-ko pažangios minties, bet kaip tai nutolo nuo lietuviškos veiklos, gal ir dėl to, kad nemažai iš jų apsi-gyveno naujose užmiesčio koloni-jose ir retkarčiai tematome juos, daugumoje atsitikimų tik draugų šermenyse.

Po Antrojo pasaulinio karo, kaip žinia, suvažiavo nemažai jaunų ateivių, kurie skverbėsi į Marquette Parko koloniją ir tikė-

DAUG ATsilankė į LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ APEIGAS

Šiais metais, kaip ir visuomet, kapinėse buvo suruoštos iškilmin-gos apeigos Kapų puošimo dienos — Memorial Day proga. Diena pa-sitaikė saulėta ir šilta, tad visi da-lyviai buvo gerai nusiteikę. Pro-gramą atidarė direktcijos narė Al-dona Daukus. Ji pristatė Algirdą Grazį sugiedoti himnus.

Pagirtina, kad kalbėtojai kal-bėjo į tašką, nevarė politikos, tik vėliau priminė, kad rengtumės dalyvauti kapinių 75 m. jubilieji-niame baukete, kuris bus rudenio-p.

Dalyvių šįmet buvo kur kas di-desnis skaičius, negu per kelis pa-staruosius metus. Visi buvo pa-tenkinti, kad iškilmės buvo reng-tos gegužės 25 dieną ir nesudūrė su kitų kapinių iškilmėmis.

Lietuvė

Vilnis, 1986 m. birželio 5 d.

josi ją padaryti dar garsesnę, negu buvo pirmiau. Kurį laiką jiems se-kėsi, bet pastaruoju laiku baigia nusivilti, nemažai jų jau "bėga" iš jos. Priežastis — joje ima apsi-gyventi įvairių tautų ir rasijų žmo-nės, o tas jiems ne prie širdies...

Reikia manyti, kad laikui bė-gant garsusis Marquette Parkas gali likti tik atmintyje.

Buvusi Marquetteparkietė

GRAZIAI ATsisVEIKINTA SU MILLIE LEPSIS

Gegužės 6 d. mirė Millie Lepsis, išsirusi 14 metų, nuo lovos neat-sikėlusį pastaruosius 8 metus. Ve-lionė buvo pašarvota Palos Hills koplyčioje. Jos karstas skendo gyvų gėlių vainikų ir puokščių gausoje. Gegužės 10 d., dar prieš 10-tą val., erdvi koplyčia prisipil-dė velionės artimų ir šeimos (ypač motinos Marcelės Mažeikienės) idėjos draugų.

Prieš pradėdant laidotuvių apei-gas muzikė G. Giedraitienė grojo vargonais. Po to kalbėjo laidotu-vių direktorius L. Bukauskas. Jis labai vaizdžiai apibūdino sunkią velionės dalią. Be dukros Lucilės Dobiliauskas ir jos šeimos, sūnaus Robert Lepsis ir jo šeimos, ligonę daugiausia slaugė ir ja rūpinosi jos mamytė Marcella Mažeikienė. Kiek teko pergyventi slaugant li-gonę, tai tik jai suprantama.

Motina verkė ir alpo atsisvei-kindama su dukra.

Visi dalijai praeidami pro karstą atsisveikino ir apie 20 auto-mašinių, palydovais kupinų, nuly-dėjo į Lietuvių Tautinės kapines,

kur yra palaidotas pirmiau miręs velionės vyras. Kapinėse vėl kal-bėjo laidotuvių direktorius L. Bu-kauskas ir šeimos vardu padėkojo visiems dalyvavusiems šermenyse ir laidotuvėse, muzikai, karsto ne-šėjams, už gėlių vainikus bei puokštes, už šeimos vardu visus sukviėtį į šaunų The Ciach House restoraną. Ten visi buvo pavaišinti ir tuo atsidėkota už suteiktas pa-slaugas laidojant mielą Millie Lepsis.

Taip buvo baigta paskutinė ke-lionė mielos Millie Lepsis, kuri tiek daug kentėjo ir pergyveno.

Laidotuvių Dalyvė

PROTESTAS Prieš ALKĮ

Didėjantis nedarbas vis daugiau ir daugiau žmonių išstumia į ba-daujančių eiles, taipgi daugelis iš jų liko be pastogės. Kad išreiš-kus griežtą protestą prieš milijonų žmonių pastūmimą į badaujančių eiles, gegužės 25 d. buvo suruošta rankų sunėrimu demonstracija, kurioje dalyvavo apie penki mili-jonai JAV žmonių. Jie ne tik reiškė protestą, bet ir sudėjo nemažai pinigų, kad kuo skubiausiai nupir-kus maisto badaujantiems. Sunė-rusių rankomis eilėje stovėjo ir mūsų prezidentas su žmona, su-nėrę rankas su mažais vaikučiais.

Sekančią dieną per televiziją kalbėjo išgarsėjęs kunigas Jesse Jackson. Jis pasakė, kad tai tikra ironija, matant prezidentą šių de-montrantų eilėse. Juk jo admi-nistracija, o ne kas kitas, suma-žino neturtingiems pašalpą, mo-kyklų vaikučiams nemokamus pietus, seneliams socialinę ap-draudą apkarpė. Žinant visa tai, net pikta darosi, matant jį taip

Aplankykite Lietuvą

Šiomet "Vilnies" Administracija organizuoja laikraščio skaitytojų net tris turistines grupes. Kaip paprastai, grupės Lietuvoje pabuvos po 10 dienų ir, labai galimas daktas, kurie norės galės po parą ar dvi nuvykti į savo gimtąsias vietas.

Pirma grupė išskrido gegužės 12 dieną.

Antra grupė išskrido birželio 2 dieną.

Trečia grupė išskris rugpjūčio 25 d., Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 1 naktį. Šia grupe kelionė, viešbučiai, maistas bei turai kainuos \$1,750 iš Njujorko.

Pirmoji ir trečioji grupės kelionėje truks 14 dienų, ant-roji — 15 dienų. Virš minėtos kainos gali pasikeisti.

Norintys kuria nors grupe vykti, paskubėkite registruotis, nes grupėse vietų skaičius ribotas.

Daugiau informacijų ir registracija kreipkitės:

"Vilnis" Administracija

3116 S. Halsted St.

Chicago, IL 60608

Telefonas: 1 (312) 842-7325

P.S. Šią žinią praneškite savo giminėms, draugams bei pažįstamiems.

"VILNIES" ADMINISTRACIJA

MIRĖ IR PALAIDOTAS PETRAS DRŪSEIKA

Visai netikėtai gegužės 12 dieną sustojo plakusi drg. Petro Drūsei-kos jautrioji širdis. Jis ėjo 90-sius metus. Velionis Petras gimė ir augo Lietuvoje. Į šią šalį atvyko prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Vedė Agotėlę Čipurnaitę ir gražiai su ja sugyveno iki mirtis juos atskyrė.

Visą savo gyvenimą Petras buvo laisvos minties ir priklausė prie pažangių organizacijų. Buvo ilga-metis Lietuvių Ex Mainierių Draugiško klubo narys. Taipgi skaitė laikraštį "Vilnis".

Velionis buvo pašarvotas D. A. Petkaus Marquette koplyčioje. Laidojamas gegužės 14 dieną. Atsisveikinimo maldą atliko laidotuvių direktorius Petkus. Gražus būrelis velionio artimųjų ir draugų palydėjo į kapines, kur vėl trumpai kalbėjo laidotuvių direk-torius ir žmonos vardu padėkojo už gėles, dalyvavimą šermenyse ir laidotuvėse, karsto nešėjams, vi-siems už suteiktas paslaugas lai-dojant jos mylimą vyrą ir pakvie-tė sugrįžtuvėms į Dainos resto-raną, kur visi buvo pavaišinti ir tuo atsidėkota už suteiktas pa-slaugas laidojant Petrą Drūseiką. Taip buvo baigta velionio pasku-tinė kelionė. Lai jam, užmigusiam neatbundamu miegu, būna ramu ilsėtis.

V-tė

Patvirtinta Liūdo Kairio deportacija

Federalinis teismas atmetė na-cių sūbro Liūdo Kairio apeliaciją. Reikia tikėti, kad jis bus išde-portuotas.

D. Murelienė prisiuntė \$50

Prisimindama savo velionį vyrą Walter Murelį, Daratėlė prisiuntė platesnį aprašymą apie jo veiklą ir laikraščiu \$50 paramos.

N. De Schaaf po gydytojo priežiūra

Jau kelinta savaitė kaip rimtai serga Nellie De Schaaf. Kol kas gydytojas patarė pagulėti lovoje. Linkiu sėkmingo pasveikimo.

Vilnietė

dviveidiška? besielgiantį.

Kol kas nėra pilnų davinių, kiek sukelta paramos badaujantiems, bet spėjama, kad nemažai.

Mirę lietuviai

— Gegužės 13 d. mirė Anna Ja-nutis (Kinčinitė), sulaukusi gra-žaus amžiaus. Gimė Lietuvoje, Mažeikių rajone, Viekių apylin-kėje, Purvėnų kaime. Šioje šalyje išgyveno 74 metus. Liūdi duktė ir jos šeima. Palaidota gegužės 16 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Gegužės 13 d. mirė Feliksas Tamsevicius, sulaukęs gražaus amžiaus. Gimė Lietuvoje. Liūdi žmona, dukterys, sūnus ir jų šeimos. Palaidotas gegužės 16 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Gegužės 13 d. mirė Leonas Kalvėnas, sulaukęs 80 metų am-žiaus. Gimė Lietuvoje, Pakruojaus apylinkėje, Jukiškių kaime. Į šią šalį atvyko po Antrojo pasaulinio karo. Liūdi žmona, duktė, du sū-nūs ir jų šeimos. Palaidotas gegu-žės 16 d. Holy Sepulchre kapinė-se, Michigan.

— Gegužės 17 d. mirė Kazimie-ra Zauga (Žebrauskaitė), sulau-kusi pusės amžiaus. Liūdi sūnus, seserys ir jų šeimos. Palaidota ge-gužės 21 dieną Kazimierinėse ka-pinėse.

— Gegužės 18 d. mirė dantų gy-dytojas Liūdas Žibas, sulaukęs 90 m. a. Į šią šalį atvyko 1940 me-tais. Liūdi žmona, duktė, sūnus ir jų šeimos. Palaikai sukremuoti ge-gužės 21 dieną Oak Lawn kremato-riume.

— Gegužės 18 d. mirė Mikalina Gurėnaitė, sulaukusi gilios senat-vės. Gimė ir augo Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 37 metus. Liūdi brolio vaikai. Palaidota gegužės 22 d. Kazimierinėse kapinėse.

• Kur daug šviesos, ten visuo-met yra stiprus šešėliai.

SVEIKINIMAI "VILNIES" DALININKŲ SUVAZIAVIMUI

D. Reuther\$35.00
A. Yakstis25.00
M. ir B. Brennan100.00
N. ir L. De Schaaf25.00
A. Gabris20.00
S. Baublis15.00
M. Gaddis15.00

M. Gaddis atsiuntė ir \$100 už "Vilnis ir vilniečiai" albumą.

Nuoširdus dėkui visiems.

Administracija

Kvietimas į "Vilnies" dalininkų suvažiavimą

Gerb. Drauge:

Laikraščio "Vilnis" direktorių tarybos nutarimu, šįmet dalininkų suvažiavimas įvyks BIRŽELIO AŠTUNTĄ DIENĄ nuosavoje salėje, 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Suvažiavimas prasidės lygiai 10 val. ryte. Po suvažiavimo, kaip paprastai, bus banketas.

Kaip atskirus dalininkus, taip ir organizacijas, turinčias šėrus, kviečiame kuo gausiausiai dalyvauti suvažiavime. Šįmet jis bus vienas iš svarbiausių. Turėsime aptarti laikraščio būklę ir tolesnį jo gyvavimą.

Nežiūrint, kad laikraštis išeina kas antrą savaitę, bet jis vis tik dar lošia gana svarbią rolę kaip visuomeniniame mūsų gyvenime, taip ir kovoje už taiką, demokratiją bei socialinę pažangą. Ypač daug jis mums reiškia kaip ryšys su senąja mūsų gimtine Lietuva.

Todėl kiekvieno dalininko pareiga — dalyvauti šiame suvažiavime, tarti savo žodį, iškelti gerą sumanymą ar duoti patarimą laikraščio naudai, kas jis ne tik eity kaip eina, o ir patobulėtų savo turinio bei kitais atžvilgiais.

Taipgi bus labai svarbu išgirsti redakcijos, administracijos ir direktorių pranešimus apie laikraščio leisti sąlygas, apie materialinį bei pajėgumo stovį jam eiti.

Taipgi nepamirškite, kad laukiami suvažiavimui sveikinimai. Laikraščio visuomet reikalinga finansinė parama. Iš prenumeratų, skelbimų ir apmokamų užuojuotų laikraštis neišsilaikytų, jeigu nebūtų dalininkų ir skaitytojų duosnios paramos.

Taipgi, mieli draugai ir draugės, iki susitikimo suvažiavime.

DIREKTORIŲ TARYBOS VALDYBA:
Pirm. Petronė Malinauskienė
Sekt. Julija Marazienė
Izd. Julius Urbikas

KULTŪRIETĖS PASVEIKINS "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMĄ

Gegužės 20 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas, kuriame buvo atžymėta Motinos diena. Prieš posėdį narės pasivažiavo. Vaišės paruošė drg. A. Vaitkienė ir Onutė Petrutienė (Peters). Už tai narės joms dėkingos ir gražiai apdovanojo draugiją. Iš viso, įskaitant gautą sumą už dovanėles, kurias atnešė A. Dočkienė, Frances Rimdžius, Jonas Feiza, A. Vaitkienė ir kitos, draugija gavo \$54.15.

Po vaišių ir dovanėlių pasikeitimo, pirm. A. Vaitkienė atidarė susirinkimą 1 val. dieną ir vedė tvarką. Ji paprašė nars atsistoti ir vienos minutės tyla pagerbti mirusios narės Mortos Marquardt atminimą.

Sekretorė perskaitė praeito susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas. Valdyba išdavė išsamų raportą iš savo veiklos, pažymėdama, kad ant rankų izde turime \$1.37. Valdybos raportas priimtas.

Ligonų lankytojos pranešė, kad rimtai pradėjo nesveikuoti A. Pauliukienė, taipgi vis dar nesveikuoja Helen Trusk, U. Juodaitienė, Mary Tampkins, Ona Jokubkienė. Palinkėta joms greito ir sėkmingo pasveikimo.

Pranešta, kad birželio 8 dieną

įvyks "Vilnies" dalininkų suvažiavimas. Rūpestingai tartasi šiuo reikalu. Delegete išrinkta J. Marazienė ir nutarta kiek pridėti prie jos gautos dovanos už darbą vajuje, kad pasidarytų \$150 suvažiavimui pasveikinti.

Nutarta iš banko išimti \$275, nes šiuo laiku izdas tuščias.

Kadangi birželio mėnesį pas mus priimta švęsti Tėvo dieną, tad ta proga miela Helena Beadal (Beadalytė), prisimindama savo myliną tėvelį Felix Beadal, kuris mirė prieš 6 metus, užsakė pietus birželio 17 d. susirinkimui. Helena iš anksto įteikė valdybai \$50 nupirkimui iš Kentucky bendrovės vištienos. Ji norinti su draugėmis kartu prisiminti mirusį tėvelį ir mamytę, kurie nuo jaunų dienų daug dirbo pažangos labui, ypač organizuojant darbo unijas.

Būtų gražu, kad juo daugiau narių atsilankytų ir pagerbtų buvusius visuomenės veikėjus, o dukrą pasveikintume už jos gražų mostą.

Atžymėti narių Marcelės Paškevičienės-Pasker ir Veronikos Briedis gimtadieniai. Joms sugiedota Ilgiausių metų ir palinkėta sveiko, laimingo ir darbingo amžiaus.

Sekantis susirinkimas įvyks birželio 17 d. 12 val. "Vilnies" salėje. Nepamirškime! Sekr. J. M-nė

Mirus prof. Richard Paul Zallys

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojuotą velionio tėveliui dr. Paul Zallys, pusserėms — Wandai ir jos vyrui Petriui Gaidam ir dr. Grace Gayes, kitiems giminėms ir draugams.

JOHN FEIZA
VALERIA URBIKAS
ANN KRISIKEN
HELEN BORDNER
ANELE DOČKUS
FRANK VAITKUS

ANTANAS LITVINAS
ROGER ŽILIS
JOHN PATECKAS
ANTANAS CHAPAS
STELLA CHAPAS
JULIA MARAZAS

ANTOINETTE VAITKUS

S. J. IR ONA JOKUBKOS GRĮŽO Į CHICAGĄ

Onutė Jokubkienė Mayo klinikoje, Rochester, Minn., pergyveno rimtą kulšies (hip) operaciją. Smagu pranešti, kad ji sėkmingai pavyko. Onutė su vyru, "Vilnies" redaktoriumi S. J. Jokubka, Rčesteryje išbuvo apie mėnesį. Gegužės 21 d. jie abu grįžo į namus.

Malonu matyti juos grįžusius. Linkiu Onutei pilnai atgauti jėgas ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime.

Vilnietė

EX MAINIERIŲ DRAUGIŠKO KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Šiuomi primenu Ex Mainierių klubo nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks birželio 21 d. 12 val. "Vilnies" salėje. Prašau visus atsilankyti, ypač tuos, kurie dar neužmokėjote narinės duoklės už šiuos metus. Jei šiame susirinkime neužsimokėsite, atsitikus kokiai nesėkmei, klubas nepatariaus, nes jau būsite nustoję nario teisių.

Tikiu, kad suprasite, kaip svarbu susirinkime dalyvauti ir užmokėti narinę duoklę. Tie, kurie gyvenate toliau ir nesveikuojate, pasiūskite mokesį paštu. Metinis mokesis \$2. Siūskite fin. sekretoriui Antanui Litvinui, 3116 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Čekį išrašykite izdiminkės Antaninos Vaitkienės vardu.

Lauksiu visų dalyvaujant.

Sekr. J. M-nė

Atnaujino ir pagražino Hilton viešbutį

Prieš 59 metus statytas Hilton viešbutis buvo pusėtinai apleistas. Pastaruoju laiku jį atnaujino. Atnaujinimas kainavo 150 milijonų dolerių. Viešbutis turi 1,600 kambarių.

Mirę LDS nariai

Nuo šių metų kovo mėn. 15 d. iki balandžio 15 dienos mirę šie LDS nariai:

Annie M. Tranavitch, 91 m. a., 3 kp. narė, Norwood, Mass.
Catherine Žebraitis, 74 m. a., 216 kp. narė, Chicago, Ill.
Adelino Smeltzer, 77 m. a., 23 kuopos narė, Buffalo, N.Y.
Anna Helen Bomblasky, 82 metų, 157 kp. narė, Treveskyn, Pa.
Anton Rainis, 91 m. a., 139 kp. narys, Chicago, Ill.
Joseph John Barstis, 80 m. a., 37 kp. narys, Wilmerding, Pa.

SMAGI ŽINIA

Teko sužinoti, kad drg. Antanas Chapas jau sėkmingai sveiksta. Jis buvo rimtai susirgęs ir niekur negalėjo dalyvauti. Pastaruoju laiku jau gerokai pavaikščioja ir tikisi iki "Vilnies" dalininkų suvažiavimo visai pasveikti ir jame dalyvauti.

Linkiu mielam pažangiečiui ir daug veikusiam Marquette Parko apylinkėje Antanui Chapui ilgo ir sveiko amžiaus.

Vilnietė

O. PETRUTIENĖ IŠVYKSTA ILGOMS ATOSTOGOMS

Jau kelinti metai iš eilės Onutė Petrutienė (Peters) praleidžia mėnesį pas savo dukrą ir žentą Jo Anną ir Frank Chicko ir jų šeimą Bostone, Mass. Šįmet ji žada ten pasisvečiuoti ir atostogauti mažiausia porą mėnesių. Čikagą ji apleidžia birželio 6 dieną.

Linkiu mielai Onytei malonių atostogų ir gero poilsio. Kartu prašau nepamiršti Čikagos, nes čia laukia daug svarbių darbų. V-tė

MIRUS HELEN ŽUKAS (Johnson City, N.Y.),
MILLIE KANCERE (Burbank, Ill.) ir
PAUL VENTA (Richmond Hill, N.Y.)

Reiškiame nuoširdžią užuojuotą jų šeimoms, giminėms, artimiesiems bei draugams Amerikoje ir T. Lietuvoje. Mes liūdime kartu su jumis.

MORTA KAMINSKIENĖ,
JULIJA ANDRULIENĖ
(St. Petersburg, Fla.)

Mirus Estelle Bogden, Kay Zebraitis, Walter Mureliui, Mortai Plečkaitienei ir Pranciškai Pfeiferienei

Reiškiu gilią ir nuoširdžią užuojuotą velionių šeimoms jų liūdesio valandose, taipgi visiems jų artimiesiems bei draugams.

JULIJA ANDRULIENĖ
(St. Petersburg, Fla.)

MIRUS PETRUI DRŪSEIKAI

Reiškiame gilią užuojuotą velionio žmonai Agotai, giminėms ir kilnios idėjos draugams. Žinokite, kad ir mes liūdime, netekę ištikimo draugo.

JULIA MARAZAS
JOHN FEIZA
ANTANAS LITVINAS
JOHN PATECKAS
ALFONSAS PATECKAS

KAZĖ STUKAS
ANTANAS CHAPAS
STELLA CHAPAS
ANELE DOČKUS
A. ir F. VAITKAI